

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายที่มุ่งศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ ผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัยและสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดนครสวรรค์

1.1.2 ศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดนครสวรรค์

1.1.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดนครสวรรค์

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 577 คน จากโรงพยาบาลชุมชน 12 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลตากถ้ำ โรงพยาบาลลาดยาว โรงพยาบาลตากฟ้า โรงพยาบาลหนองบัว โรงพยาบาลไพศาลี โรงพยาบาลท่าตะโก โรงพยาบาลชุมแสง โรงพยาบาลพยุหะคีรี โรงพยาบาลโกรกพระ โรงพยาบาลเก้าเลี้ยว โรงพยาบาลบรรพตพิสัยและโรงพยาบาลแม่วงก์

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 230 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และมอร์แกน (Krejcie R. Vand Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ขนาดโรงพยาบาลชุมชน คือ ขนาด 30 เตียง 60 เตียง และ 90 เตียง และสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากชื่อพยาบาลวิชาชีพแต่ละ

แห่ง แบบไม่คืนที่ ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณได้ ของแต่ละขนาดโรงพยาบาล ได้
แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.3

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตาม
กรอบแนวคิดการวิจัย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพยาบาลวิชาชีพ เป็นแบบให้เลือกรายการและเติม
ข้อความ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการ
ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ และระดับการศึกษาสูงสุด จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ เป็นแบบมาตร
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คุณลักษณะของผู้นำทางการพยาบาลที่มีประสิทธิผล 6 ด้าน
คือด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านความคิดและบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้าน
การบริหารและด้านองค์กรวิชาชีพ จำนวน 57 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ เป็น
แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับมีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่วัดความมีประสิทธิภาพ
ขององค์กร 5 ด้าน คือด้านปริมาณ ด้านคุณภาพของผลงาน ด้านความทันเวลา ด้านผลสัมฤทธิ์ของ
งานและด้านประหยัคทรัพยากร จำนวน 25 ข้อ

1.2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา
ของเครื่องมือ (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และ การหาความเที่ยงของเครื่องมือ
(reliability) โดยทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
คำนวณค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha
coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในส่วนของคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ
เท่ากับ 0.98 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.94

1.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลชุมชนและประสานกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลในการดำเนินการแจกแบบสอบถามให้
กลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อที่กำหนด ส่วนการรับแบบสอบถามคืนนั้นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนส่ง
แบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยให้เวลารวบรวมข้อมูล 2 เดือน ได้แบบสอบถามกลับคืน
จำนวน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.3

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ลักษณะทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 96.70 อายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุดร้อยละ 53.30 โดยมีอายุเฉลี่ย 37.04 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียงมากที่สุด ร้อยละ 53.80 มีประสบการณ์การปฏิบัติงานพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน 11 – 20 ปี ร้อยละ 41.40 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 91.90

1.3.2 คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .62 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .58 รองลงมาคือด้านองค์กรวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .65 และด้านสติปัญญา และความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .63

1.3.3 ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .61 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.96 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .59 รองลงมา คือ ด้านความทันเวลาและด้านคุณภาพของผลงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66 และ .58 ตามลำดับ ส่วนด้านผลสัมฤทธิ์ของงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .61

1.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและ ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมแล้ว พบว่า คุณลักษณะผู้นำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .749$)

2. การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับ มากทุกด้าน คือด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านความคิดและบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการบริหารและด้านองค์กรวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ซึ่งการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตหรือเทียบเท่านั้นเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เฉพาะวิชาชีพการพยาบาล และต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติการพยาบาลได้ ตามมาตรฐานที่สภาการพยาบาลกำหนด (สมจิต หนูเจริญกุล บรรณาธิการ 2543) และในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลนั้นมุ่งเน้นให้บัณฑิตที่สำเร็จไปแล้วมีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความซื่อสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติการพยาบาล (พูลสุข หิงคานนท์ 2549) นอกจากนี้เมื่อพยาบาลสำเร็จไปปฏิบัติงานแล้ว พยาบาลต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งสภาการพยาบาลได้กำหนดมาตรฐานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ไว้เป็นข้อบังคับให้พยาบาลวิชาชีพทุกคนปฏิบัติ โดยกำหนดมาตรฐานไว้ 3 มาตรฐานหลัก โดยที่มาตรฐานหลัก ได้แก่ มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ นั้นมีมาตรฐานย่อย 5 มาตรฐาน ที่กำหนดให้พยาบาลต้องใช้กระบวนการพยาบาล ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน การรักษาสีทธิผู้ป่วย การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล การจัดการดูแลอย่างต่อเนื่องและการบันทึกรายงาน (สภาการพยาบาล 2545) ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวพยาบาลจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่สามารถให้บริการ ได้ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติงานกับผู้ร่วมงานได้ ประกอบกับบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ จะต้องเป็นผู้ให้การพยาบาลที่มีบทบาทในการเป็นผู้เอาใจใส่ ผู้ป่วย ให้บริการโดยอาศัยความรู้ความสามารถที่ถูกต้อง ทันเวลา พยาบาลมีบทบาทในการเป็นผู้ติดต่อสื่อสารและผู้ช่วยเหลือให้ผู้ป่วยและญาติ ต้องมีทักษะการตอบสนองและวิธีการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงช่วยเหลือบำบัดในทุกกิจกรรม มีบทบาทเป็นผู้สอนแนะเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเป็นผู้แนะนำและผู้วิจัย บทบาทเหล่านี้เป็นบทบาทที่พยาบาลวิชาชีพทุกคนต้องแสดงบทบาทในขณะที่ปฏิบัติงานประจำ (สมจิต หนูเจริญกุล บรรณาธิการ 2543) ดังนั้นจึงทำให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .58 ทั้งนี้เนื่องจากในการปฏิบัติงานการพยาบาลนั้น พยาบาลวิชาชีพทุกคนจะต้องปฏิบัติงาน โดยยึดหลักจริยธรรม คุณธรรม มีเมตตา กรุณา และมีความซื่อสัตย์ในการ

ปฏิบัติงานและให้ความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ ประกอบกับข้อบังคับด้านมาตรฐานการปฏิบัติกรพยาบาลและการผดุงครรภ์ มาตรฐานที่ 2 การรักษาสิทธิผู้ป่วย จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยพยาบาลต้องยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานรวมทั้งปกป้องและรักษาสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการรักษาพยาบาลของผู้รับบริการ (สภาการพยาบาล 2545) ซึ่งหากพยาบาลไม่ปฏิบัติตามและเกิดความเสียหายต่อผู้รับบริการ ผู้รับบริการสามารถฟ้องร้องได้ เพราะเป็นข้อบังคับตามพระราชบัญญัติวิชาชีพ ซึ่งในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา สภาการพยาบาลได้ให้ความรู้ในด้านดังกล่าวกับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลโดยการประชุมผู้แทนสภาการพยาบาลประจำจังหวัดเพื่อให้ชี้แจงต่อผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกคน ซึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ก็ได้มีการจัดประชุมหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลเพื่อให้มีการดำเนินการดังกล่าวเพื่อข้เตือนการปฏิบัติการพยาบาล โดยยึดหลักคุณธรรม (รายงานการประชุมหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน 2550) จึงส่งผลต่อการมีคุณลักษณะผู้นำในด้านดังกล่าวมาก

ด้านสติปัญญาและความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .63 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติการพยาบาลนั้นยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานทั้งหมดตามหลักการที่ถูกต้องตามศาสตร์การพยาบาล ซึ่งจากการประเมินตรวจสอบการเขียนบันทึกการพยาบาลของโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดนครสวรรค์นั้นพบว่าการปฏิบัติงานยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (รายงานการตรวจประเมินของพ.ร.พ 2550) .เมื่อพิจารณาในรายข้อคำถามในประเด็นนี้พบว่าในข้อคำถาม การรอบรู้ศาสตร์ที่ทันสมัยทั้งด้านวิชาชีพและศาสตร์อื่น ๆ นั้น พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งยังขาดการพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถรอบรู้ศาสตร์ทางการพยาบาลที่สูงขึ้นกว่าในระดับปริญญาตรี จึงส่งผลต่อการประเมินคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพในด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่น

2.2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .68 ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานของการให้บริการพยาบาลนั้น พยาบาลวิชาชีพต้องปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานตามที่หน่วยงานกำหนด ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยที่กองการพยาบาล (2545) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่พยาบาลวิชาชีพต้องปฏิบัติเพื่อเป็นมาตรฐาน และการประเมินประสิทธิผลองค์กรพยาบาลว่าเป็นไปตามตามมาตรฐานการปฏิบัติหรือไม่นั้นในมาตรฐานที่ 4 คุณภาพการพยาบาล ได้ระบุเกณฑ์ไว้ว่าพยาบาลวิชาชีพ ต้องปฏิบัติการพยาบาลที่ถูกต้อง ตามหลักการเป็นการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ และปรากฏผลลัพธ์ที่ดีแก่ผู้ใช้บริการ สามารถวัดและประเมินคุณภาพการพยาบาลในภาพรวมได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบกับการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

ที่ต้องให้หน่วยงานมีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547) ในการกำหนดการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐ ซึ่งโรงพยาบาลทุกแห่งต้องเร่งดำเนินการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพงานและสามารถผ่านการประเมินตามระดับที่กำหนด อีกทั้งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ มีนโยบายที่จะให้โรงพยาบาลชุมชนของจังหวัดนครสวรรค์ ทุกแห่งได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐาน โรงพยาบาลจากสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพมาตรฐานโรงพยาบาล (รายงานประจำปีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 2548) และให้มีการพัฒนาเป็นขั้นตอนตามมาตรฐานที่สถาบันรับรองคุณภาพมาตรฐาน โรงพยาบาลกำหนด ดังนั้นการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจึงต้องปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ ความทันเวลารวมถึงการปฏิบัติงานที่ลดการเกิดความเสี่ยง การประหยัดทรัพยากร และงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ และมาตรฐาน จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานในทุกด้านในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น เท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .59 ทั้งนี้เนื่องจากในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนนั้น พยาบาลวิชาชีพจะต้องขึ้นปฏิบัติงานตรงตามเวลา เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานในเวรก่อน ได้ลงเวรและการปฏิบัติงานในแต่ละเวรนั้น พยาบาลต้องปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือทีมงานที่ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่กำหนดไว้ในกาให้บริการผู้ใช้บริการแต่ละคน ทั้งนี้บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นพื้นฐานจะต้องให้การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง โดยใช้ความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐานให้บริการสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนที่อยู่ในภาวะปกติและภาวะเสี่ยง ต่อการเจ็บป่วย โดยใช้กระบวนการพยาบาล มีส่วนร่วมในการใช้มาตรฐานการพยาบาลเพื่อการควบคุมคุณภาพ จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็น ทั้งยังต้องให้ความร่วมมือกับทีมสุขภาพในการบริการ (สมจิต หนูเจริญกุล และศรีนวล โอสเสถียร 2544) ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงานมาก

ส่วนด้านผลสัมฤทธิ์ของงานค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นเท่ากับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .61 ทั้งนี้เนื่องจาก ผลสัมฤทธิ์ของงานที่พยาบาลวิชาชีพปฏิบัตินั้นเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานที่องค์กรวิชาชีพ หรือสถาบันที่เป็นผู้รับรองมาตรฐานคุณภาพกำหนด พยาบาลวิชาชีพไม่ได้กำหนดมาตรฐานงานเอง และผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนนั้นเป็นผลที่ผู้ใช้บริการได้รับ ซึ่งไม่ใช่ผลจากการปฏิบัติที่สามารถสร้างองค์ความรู้ได้จนทำให้เกิดการนำผลการปฏิบัติไปใช้หรือพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานใน

โรงพยาบาลชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจึงไม่สามารถพัฒนารูปแบบการให้บริการที่มีคุณภาพเป็นที่ประจักษ์ได้มากนัก ซึ่งการดำเนินการที่จะพัฒนารูปแบบ องค์ความรู้ นั้นเป็นบทบาทของพยาบาลระดับวิชาชีพขั้นสูง ซึ่งมีคุณลักษณะของการปฏิบัติงานที่ขยายขอบเขตการปฏิบัติงานที่ต้องใช้องค์ความรู้และทักษะที่เกณฑ์ทักษะพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี (สมจิต หนูเจริญกุล และศรีนวล โอสเสถียร 2544) ดังนั้นประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในด้านผลสัมฤทธิ์ของงานจึงต่ำกว่าด้านอื่น

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมแล้ว พบว่า คุณลักษณะผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .749$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาคุณลักษณะผู้นำรายด้านแล้วมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะคุณลักษณะของผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพทุกคน เพราะงานการปฏิบัติการพยาบาลนั้นต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีมาตรฐาน มีคุณภาพ ทันเวลา และต้องการบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ เพราะพยาบาลวิชาชีพต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการ และการที่พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะของผู้นำที่เหมาะสมก็จะส่งผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ คุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้นำทางการพยาบาล เป็นสิ่งที่จะทำให้งานขององค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยที่ผู้นำทางการพยาบาลนั้นมีหลายระดับตั้งแต่หัวหน้าทีม หัวหน้าเวร หัวหน้าหอผู้ป่วย จนถึงผู้อำนวยการกองการพยาบาล ซึ่งผู้นำทางการพยาบาลในแต่ละระดับนั้นจะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและสามารถดำเนินกิจการขององค์กรให้บรรลุประสิทธิผลตามต้องการของหน่วยงาน (Mahoney, 2001)

เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าคุณลักษณะของผู้นำด้านบริหารมีความสัมพันธ์สูงกับผลสัมฤทธิ์ของงานที่ปฏิบัติ ($r = .682$) ทั้งนี้เนื่องจากในการบริหารงานนั้นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานต้องมีความสามารถในการบริหารงานในหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตนได้รับ โดยเฉพาะการบริหารจัดการให้งานในหน้าที่ซึ่งประกอบด้วยการประเมินผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ (assessment) การจัดการกับอาการรบกวนต่างๆ ของผู้ป่วยเพื่อการช่วยเหลือจัดหรือบรรเทาอาการรบกวนต่างๆทางด้านร่างกาย และจิตใจ การดูแลความปลอดภัย การป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการรักษาพยาบาล การให้การดูแลต่อเนื่อง การสนับสนุนการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการและครอบครัว และการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ป่วย ผู้ใช้บริการ (กองการพยาบาล 2544) ซึ่งการบริหารจัดการงานต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานในหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้นจึงส่งผลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวสูงกว่าด้านอื่น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้บริหารกลุ่มการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ควรต้องพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ

3.1.2 ผู้บริหารกลุ่มการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ควรจัดการอบรมหรือการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะให้กับพยาบาลวิชาชีพ ได้มีคุณลักษณะผู้นำทางการพยาบาลที่เหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลให้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

3.1.3 ผู้บริหารกลุ่มการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ควรมีการส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพได้มีโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถและให้โอกาสการศึกษาต่อที่สูงขึ้น เพื่อให้เกิดการรอบรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานที่รับผิดชอบ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

3.2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผลการปฏิบัติการพยาบาลระหว่างระดับโรงพยาบาลที่ต่างกัน

3.2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผลการปฏิบัติการพยาบาลของโรงพยาบาลชุมชนทั่วประเทศ